JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JÁN MAZÁK

31 päivänä maaliskuuta 2009 [1]

I Johdanto

1. Käsiteltävänä oleva EY 226 artiklan nojalla nostettu kanne koskee Saksan liittotasavallan tuloverolainsäädännön tiettyjä kohtia, joiden tarkoituksena on kannustaa yksityisten eläkevakuutusten, joita kutsutaan yleisesti nimellä Riester-eläkkeet tai Riesterrente, ottamista. [2] Saksan liittotasavalta päätti kannustaa rahallisesti näiden vapaaehtoisten eläkkeiden ottamista väestönmuutosten ja kansalliseen sosiaaliturvaeläkejärjestelmään kohdistuvan paineen kasvamisen vuoksi. Riester-eläkkeiden tarkoituksena on näin ollen täydentää kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa maksettavia eläkkeitä.

2. Komissio riitauttaa kanteessaan Riester-eläkkeitä koskevan lainsäädännön kolme kohtaa, jotka sisältyvät tuloverolain (Einkommensteuergesetz, jäljempänä EStG) 79–99 §:ään. [3] Komissio vaatii näin ollen yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että ”Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY 39 artiklasta, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68[[4]] 7 artiklasta, EY 18 artiklasta ja EY 12 artiklasta johtuvia velvoitteitaan, kun se on antanut ja pitänyt voimassa [EStG:n] 79–99 §:n täydentävää vanhuuseläketurvaa koskevat säännökset, siltä osin kuin näissä säännöksissä

(a) evätään rajatyöntekijöiltä (ja heidän aviopuolisoiltaan) oikeus lisäeläkkeen saamiseen, jos he eivät ole yleisesti verovelvollisia

(b) ei sallita, että tuettu pääoma sijoitetaan omaa asuinkäyttöä palvelevaan asuntoon omassa talossa, kun se ei sijaitse Saksassa;

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – Riester-eläkkeitä kutsutaan joskus myös toiseen tai kolmanteen pilariin kuuluviksi eläkkeiksi.

3 – Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevat EStG:n säännökset sisältyvät 5.7.2004 annettuun vanhuuseläkesopimusten ja vanhuuseläkkeiden perusteella saatavien tulojen verokohtelusta annettuja uusia säännöksiä koskevaan lakiin (”Alterseinkünftegesetz” eli Gesetz zur Neuordnung der einkommensteuerrechtlichen Behandlung von Altersvorsorgeeinkünften und Altersbezügen; BGBl. 2004 I, s. 1427).

4 – EYVL L 257, s. 2.

(c) säädetään, että tuki on maksettava takaisin, kun yleinen verovelvollisuus päättyy.”

3. Lisäksi komissio vaatii, että Saksan liittotasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4. Saksan liittotasavalta katsoo, että komission kanne on hylättävä ja että komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön lainsäädäntö*

5. Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.”

B *Kansallinen lainsäädäntö*

6. EStG:n 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Luonnolliset henkilöt, joiden kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka on Saksassa, ovat yleisesti verovelvollisia tuloveron osalta – –

(2) – –

(3) Pyynnöstä luonnolliset henkilöt, joiden kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka ei ole Saksassa, voivat myös olla yleisesti verovelvollisia tuloveron osalta sikäli kuin heillä on tuloja – – Saksasta. Tätä

vaihtoehtoa sovelletaan vain siinä tapauksessa, että vähintään 90 prosenttia heidän kalenterivuoden aikana saamistaan tuloista on Saksassa tuloveron alaista tai että heidän tulonsa, jotka eivät ole Saksassa tuloveron alaisia, eivät ylitä 6 136:ta euroa kalenterivuodessa – –."

7. EStG:n 10 a §:n 1 momentissa säädetään, että kansallisessa sosiaaliturvaeläkejärjestelmässä vakuutetut henkilöt voivat vähentää vuosittain erityisinä menoina tietyissä rajoissa vapaaehtoisen vanhuuseläkevakuutuksen maksut ja 79 §:n sekä sitä seuraavan pykälien nojalla myönnettävän vanhuuseläkelisän (Altersvorsorgezulage). EStG:n 10 a §:n 1 momentissa säädetään myös, että lakisääteisessä eläkejärjestelmässä vakuutettujen henkilöiden lisäksi myös muita henkilöryhmiä voidaan kohdella samalla tavoin kuin tässä järjestelmässä vakuutettuja henkilöitä. EStG:n 10 a §:n 2 momentissa säädetään mainittujen vakuutusmaksujen vähentämisen ja vanhuuseläkelisän välisestä suhteesta ja todetaan, että veronmaksajalle edullisempaa järjestelmää on sovellettava.

8. EStG:n 79 §:ssä, jonka otsikkona on "Vanhuuseläkelisän saajat", säädetään seuraavaa:

"Edellä 10 a §:n 1 momentissa tarkoitetuilla etuuteen oikeutetuilla yleisesti verovelvollisilla henkilöillä on oikeus vanhuuseläkelisään (lisä). Aviopuolisoiden osalta, jotka täyttävät 26 §:n 1 momentin vaatimukset ja joista ainoastaan toinen on ensimmäisen virkkeen mukaan etuuteen oikeutettu, myös toinen puoliso voi saada lisän, jos hän on tehnyt omissa nimissään vanhuuseläkesopimuksen."

9. EStG:n 26 §:ssä vaaditaan, että myös edunsaajan aviopuolison on lähtökohtaisesti oltava yleisesti tuloverovelvollinen Saksan liittotasavallassa.

10. EStG:n 83 §:ssä, jonka otsikkona on "Vanhuuseläkelisä", säädetään seuraavaa:

"Lisä, joka muodostuu perusosuudesta (84 §) ja lasten perusteella maksettavasta täydennysosasta (85 §), myönnetään säästöeläkkeeseen maksettujen vanhuuseläkemaksujen perusteella."

11. EStG:n 92 a §:ssä säädetään pääasiallisesti, että vanhuuseläkelisän saaja voi käyttää vähintään 10 000 euroa eläkesopimuksen mukaisesti muodostuneesta tuetusta pääomasta välittömästi ostaakseen tai rakentaakseen Saksassa sijaitsevan asunnon henkilökohtaiseen asuinkäyttöön. Käytettävissä oleva enimmäismäärä on 50 000 euroa.

12. EStG:n 93 §:n, jonka otsikkona on ”Vahingollinen käyttö”, säädetään, että jos vapaaehtoinen vanhuuseläkkeen tuettua pääomaa käytetään vahingollisesti, edunsaajan on maksettava takaisin saamansa vanhuuseläkelisä sekä määrät, jotka on vähennetty EStG:n 10 a §:n perusteella erityisinä menoina. EStG:n 94 §:ssä säädetään vahingollisen käytön tapauksessa sovellettavasta menettelystä.

13. EStG:n 95 §:n 1 momentissa säädetään pääasiallisesti, että EStG:n 93 § ja 94 §:ää sovelletaan soveltuvin osin silloin, kun etuuteen oikeutetulla ei ole enää kotipaikkaa tai tavanomaista asuinpaikkaa Saksassa eikä hän siten ole enää yleisesti verovelvollinen, tai silloin, kun EStG:n 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua pyyntöä ei ole esitetty. EStG:n 95 §:n 2 momentissa säädetään, että asianomaisen pyynnöstä kyseisen määrän takaisin maksamista voidaan lykätä maksuvaiheen alkamiseen saakka. Lykkäystä voidaan pidentää, jos vähintään 15 prosenttia vapaaehtoisen vanhuuseläkesopimuksen mukaisista maksuista käytetään takaisin maksuun.

III Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

14. Komissio osoitti 16.12.2003 Saksan liittotasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se esitti epäilyksiä Riester-eläkkeitä koskevan lainsäädännön kolmen kohdan yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Saksan liittotasavalta vastasi tähän viralliseen huomautukseen 19.2.2004 päivätyllä kirjeellään, jossa se totesi, että sen mielestä kyseinen lainsäädäntö ei ollut yhteisön oikeuden vastainen.

15. Komissio osoitti 19.12.2005 Saksan liittotasavallalle perustellun lausunnon, jossa se esitti uudestaan virallisen huomautuksen mukaisen kantansa ja kehotti kyseistä jäsenvaltiota ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin perustellun lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta. Koska komissio ei ollut tyytyväinen Saksan viranomaisten kyseiseen perusteltuun lausuntoon antamaan vastaukseen, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen, joka kirjattiin saapuneeksi yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 6.6.2007.

IV Kanne

A *Ensimmäinen kanneperuste*

1. Asianosaisten lausumat

16. Komissio väittää, että EStG:n 79 §:n edellytys, jonka mukaan henkilön on oltava Saksassa yleisesti verovelvollinen saadakseen vanhuuseläkelisän, merkitsee peiteltyä kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää ja on siten

EY 39 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan vastainen. Komissio korostaa lisän taustalla olevia seikkoja ja sitä, että lisä otettiin käyttöön vapaaehtoisten vanhuuseläkkeiden maksamisen tukemiseksi ja siten henkilöiden tukemiseksi kansallista sosiaaliturvaeläkettä täydentävän eläkkeen ottamisessa.

17. Komissio katsoo, että vanhuuseläkelisää on pidettävä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ”sosiaalisena etuna”. Komission mukaan kyseessä oleva vanhuuseläkelisä myönnetään ”yleensä” henkilöille heidän objektiivisen työntekijäaseman perusteella. Eläkkeelle siirtymistä valmisteleviin toimenpiteisiin ryhtyminen on olennainen osa työelämää. Ammatin harjoittaminen muodostaa taloudellisen perustan tällaisille valmisteluille. Komissio katsoo näin ollen, että vanhuuseläkelisän tarkoituksena on muun ohella täydentää tätä taloudellista perustaa.

18. Komissio väittää, ettei Saksan liittotasavalta ole kiistänyt sitä, että lähinnä työntekijän asemassa olevat henkilöt hyötyvät lakisääteisestä vanhuuseläkkeestä ja ovat vanhuuseläkelisän pääasiallisia saajia. Se, että lisällä on muitakin edunsaajia, osoittaa ainoastaan, että työntekijöiden osalta tavoiteltua sosiaalista päämäärää on laajennettu koskemaan muita tahoja, jotka ovat samankaltaisessa tilanteessa lakisääteisen vanhuuseläkejärjestelmän kannalta. Komissio väittää, että lisää — jota koskevat säännökset sisältyvät EStG:n niistä säännöksistä erillään olevaan osaan, jotka koskevat mahdollisuutta vähentää vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja erityisinä menoina tietyissä rajoissa — on pidettävä vähimmäisetuna, joka ei ole progressiivinen tuloihin nähden ja joka hyväksyttiin sellaisten henkilöiden, joihin lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistus erityisesti vaikuttaa, eli pienituloisten tai suurperheellisten henkilöiden, suojaamiseksi. Tämän epäyhtenäisen järjestelmän avulla varmistetaan, että aviopuolisoilla, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa, on itsenäinen oikeus EStG:n 79 artiklan 2 momentin mukaiseen vanhuuseläkelisään.

19. Komissio katsoo, että sosiaalisen edun käsitteen on joka tapauksessa katsottava kattavan asiaa koskevan oikeuskäytännön perusteella sellaiset edut, jotka myönnetään sen vuoksi, että edunsaaja asuu maan alueella. Tätä oikeuskäytäntöä sovelletaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Sillä perusteella, että lisän myöntämisen edellytyksenä on vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ottaminen, ei myöskään voida katsoa, ettei lisän myöntäminen perustuisi sen saajien objektiiviseen työntekijäasemaan tai siihen, että he asuvat maan alueella. Sosiaalisiin etuihin liittyy usein ehtoja, jotka kuvastavat niiden sosiaalista

päämäärää. Tämä lähestymistapa vastaa myös asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan päämäärää, joka on työntekijöiden vapaan liikkuvuuden helpottaminen yhteisön alueella. Muiden jäsenvaltioiden työntekijät ovat yleisesti katsoen samassa asemassa kuin saksalaiset työntekijät eläkkeelle siirtymisen valmistelua koskevien säännösten osalta, ja heihin vaikuttaa samalla tavalla Saksan lakisääteisen eläkejärjestelmän, johon he maksavat maksuja, tason heikentyminen. On huomattava, että sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [5] 13 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että sosiaaliturvan kannalta jäsenvaltion alueella työssä oleva henkilö on tämän valtion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella. Tätä sääntöä sovelletaan myös rajatyöntekijöihin, jotka maksavat sosiaaliturvamaksuja työskentelyjäsenvaltiossa edellyttäen, että he eivät työskentele myös asuinjäsenvaltiossaan. Komission mukaan EStG:n 79 §:ssä kuitenkin erotetaan toisistaan Saksassa asuvat työntekijät ja rajatyöntekijät asettamalla lisän myöntämisen edellytykseksi se, että sen saaja on yleisesti verovelvollinen Saksassa. EStG:n 1 §:n sanamuodon perusteella tämä edellytys tarkoittaa samaa kuin Saksassa olevaa kotipaikkaa koskeva vaatimus ja näin ollen sillä suljetaan pois rajatyöntekijät. Koska suurin osa muualla kuin Saksassa asuvista henkilöistä ei ole Saksan kansalaisia, tämä edellytys merkitsee näin ollen peiteltyä kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää. Komissio huomauttaa myös, että kyseessä olevat Ranskasta ja Itävallasta tulevat työntekijät eivät voi EStG:n 1 §:n 3 momentin nojalla valita Saksaa verotuspaikakseen näiden jäsenvaltioiden ja Saksan liittotasavallan tekemien kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten vuoksi.

20. Saksan liittotasavallan väitteen osalta, joka koskee kyseisten eläkevakuutusten vapaaehtoisuutta, komissio huomauttaa, että etuuden luokittelu ”sosiaaliseksi eduksi” ei riipu sosiaaliturvamaksuille ominaisista seikoista, kuten niiden pakollisuudesta, joka yleensä puuttuu sosiaalisten etujen osalta. Vapaaehtoinen järjestelmä voi kuitenkin täydentää pakollista vakuutusjärjestelmää nyt käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa vanhuuseläkelisä on tarkoitettu kansallista sosiaaliturvaeläkettä täydentävän eläkkeen ottamiseen.

21. Komissio katsoo, toisin kuin Saksan liittotasavalta, että vanhuuseläkelisä ei ole asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu verotukseen liittyvä etu. Tältä osin on huomattava, että lisä ei vaikuta valtion budjetin tulopuoleen vaan pikemminkin menoihin. Komissio katsoo, ettei sillä ole kuitenkaan merkitystä, luokitellaanko lisä ”sosiaaliseksi” vai ”verotukseen liittyväksi” eduksi, koska asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa taataan, että myös verotukseen liittyvät edut on myönnettävä rajatyöntekijöille.

22. Komissio katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Schumacker 14.2.1995 antaman tuomion [6] mukaisesti rajatyöntekijät tulisi pikemminkin samastaa maassa asuviin työntekijöihin kuin erottaa heistä, koska nyt käsiteltävänä olevassa asiassa

5 – EYVL L 149, s. 2.

6 – Asia C-279/93, Schumacker, tuomio 14.2.1995 (Kok., s. I-225).

kyseessä olevat rajatyöntekijät kuuluvat Saksan sosiaaliturvajärjestelmään ja ovat näin ollen samassa asemassa kuin Saksassa asuvat työntekijät tulevien eläke-oikeuksiensa osalta. Komissio huomauttaa lisäksi, että kyseiset rajatyöntekijät saavat yleensä kaikki tulonsa Saksasta. Komissio toteaa myös, ettei Saksan liittotasavalta kiistä sitä, että vanhuuseläkelisä muodostaa olennaisen osan lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistusta.

23. Saksan liittotasavallan esittämien verotuksen johdonmukaisuutta koskevien väitteiden [7] osalta komissio toteaa, että ne eivät ole merkityksellisiä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Siitä seikasta, että jäsenvaltio maksaa eläkettä toisessa jäsenvaltiossa asuville henkilöille ja että kyseistä eläkettä voidaan verottaa vain asuinjäsenvaltiossa, perustuu verotukseen liittyvän toimivallan jakoon, josta nämä jäsenvaltiot ovat sopineet kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevassa sopimuksessa. Jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella taataan näin ollen verotuksen johdonmukaisuus. Kun jäsenvaltiot ovat lisäksi tehneet eläkkeiden kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen, yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Wielockx 11.8.1995 antaman tuomion [8] perusteella on selvää, että ”verotuksen johdonmukaisuutta ei toteuteta yksittäisen henkilön tasolla siten, että hänen eläkevakuutusmaksujensa vähennyskelpoisuutta vastaisi aina eläkkeiden verottaminen, vaan tämä johdonmukaisuus toteutetaan eri tasolla siten, että sääntöjä sovelletaan jäsenvaltioissa vastavuoroisesti”. [9]

7 – Ks. jäljempänä 34 kohta.
8 – Asia C-80/94, Wielockx, tuomio 11.8.1995 (Kok., s. I-2493).
9 – Ks. 24 kohta.

24. Komissio väittää, että EStG:n 85 §:n nojalla vanhuuseläkelisän suuruus riippuu kyseisen henkilön huollettavana olevien lasten määrästä. Komissio katsoo, että edellytys, jonka mukaan kyseisen henkilön täytyy olla yleisesti verovelvollinen Saksassa saadakseen kyseisen edun, rikkoo EY 39 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa. Lisäksi EStG:n 79 artiklan 2 momentissa säädetään, että lisän saajan aviopuolisolla on johdettu oikeus lisään, jos aviopuoliso on myös yleisesti verovelvollinen Saksassa. Komissio katsoo, että asiaa koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan [10] myös edellytys, jonka mukaan työntekijän aviopuolison on oltava yleisesti verovelvollinen Saksassa, rikkoo EY 39 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa.

25. Saksan liittotasavalta katsoo, ettei EStG:n 79 §:n 1 momentin yleistä verovelvollisuutta Saksassa koskeva edellytys ole vastoin asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa tai EY 39 artiklan 2 kohtaa.

26. Saksan liittotasavalta huomauttaa, että EStG:ssä säädetään kahdesta keinosta, joilla

10 – Asia 32/75, Cristini, tuomio 30.9.1975 (Kok., s. 1085, Kok. Ep. II, s. 481); asia 63/76, Inzirillo, tuomio 16.12.1976 (Kok., s. 2057); asia 261/83, Castelli, tuomio 12.7.1984 (Kok., s. 3199, Kok. Ep. VII, s. 653); asia 94/84, Deak, tuomio 20.6.1985 (Kok., s. 1873, Kok. Ep. VIII, s. 253); asia 316/85, Lebon, tuomio 18.6.1987 (Kok., s. 2811); asia C-3/90, Bernini, tuomio 26.2.1992 (Kok., s. I-1071); asia C-310/91, Schmid, tuomio 27.5.1993 (Kok., s. I-3011) ja asia C-337/97, Meeusen, tuomio 8.6.1999 (Kok., s. I-3289).

täydentävän eläkevakuutuksen ottamiselle annetaan verotukea, eli mahdollisuudesta vähentää EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla erityisiä menoja ja EStG:n 79 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesta oikeudesta vanhuuseläkelisään. Saksan liittotasavalta katsoo, toisin kuin komissio, ettei kyseinen lisä ole asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu vaan pikemminkin verotukseen liittyvä etu.

27. Saksan liittotasavalta väittää myös, ettei vanhuuseläkelisän myöntäminen liity saajien objektiiviseen työntekijäasemaan eikä maan alueella asumiseen.

28. Saksan liittotasavalta katsoo näin ollen, että EStG:n 10 a §:n 1 momentin mukaisesti, johon EStG:n 79 §:ssä viitataan, oikeus vanhuuseläkelisään ei riipu siitä, onko lisän saajaa pidettävä yhteisön oikeudessa tarkoitettuna työntekijänä, koska se myönnetään myös henkilöille, jotka eivät ole palkattuja työntekijöitä. Lisäksi huomattavan osan työntekijöistä on liityttävä kyseisen ammattiryhmän erityiseen vakuutusjärjestelmään (esim. lääkärit ja hammaslääkärit), eivätkä he voi vähentää vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja erityisinä menoina EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla ja siten saada lisää. Lisän myöntäminen ei myöskään riipu siitä, onko henkilön vakituinen asuinpaikka Saksassa. EStG:n 10 a §:n ja 79 §:n vaatimukset, joissa edellytetään lakisääteisen eläkejärjestelmän mukaista vakuutusta ja yleistä verovelvollisuutta Saksassa, eivät liity asuinpaikkaa koskevaan vaatimukseen. Tältä osin vaatimus, joka koskee EStG:n 10 a §:n mukaista lakisääteisen eläkejärjestelmän mukaista vakuutusta, liittyy työskentelypaikkaan eikä asuinpaikkaan, kuten asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ilmenee. Vaatimus, joka koskee yleistä verovelvollisuutta Saksassa, ei liity tässä maassa olevaan asuinpaikkaan, koska rajatyötekijät voivat valita yleisen verovelvollisuuden Saksassa EStG:n 1 §:n 3 momentin nojalla. Toisin kuin lakisääteiseen järjestelmään suoritettavien pakollisten maksujen osalta henkilön täytyy lisän saadakseen tehdä myös vapaaehtoinen eläkesopimus yksityisen vakuuttajan kanssa ja maksaa vaaditut maksut. Tämä vaatimus ei liity asianomaisten objektiiviseen työntekijäasemaan tai maan alueella asumiseen. Toisin kuin komissio väittää, kyseisen toimenpiteen lainsäädännössä tavoitellun tarkoituksen perusteella ei myöskään voida arvioida sen oikeudellista luokittelua. Yksityisten eläkevakuutusten ottamisen kannustamiseksi Saksan lainsäädännössä on päädytty vero-oikeuteen perustuvaan ratkaisuun siitä huolimatta, että sen perusteena ovat sosiaaliset tekijät.

29. Saksan liittotasavallan mukaan kyseinen lisä on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu verotukseen liittyvä etu. EStG:n 79 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä säädetään, että lisän saadakseen asianomaisen täytyy voida vähentää EStG:n 10 a §:n 1 momentin mukaisia erityisiä menoja. Saksan liitotasavalta katsoo, että

EStG:n 10 a §:n 1 momentti on ratkaiseva säännös vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ottamiselle myönnettävien verotukien osalta. Tämä ilmenee kyseisen säännöksen virallisesta otsikosta (”Täydentävä vanhuusturva”) ja siitä seikasta, että EStG:n 10 a §:n 1 momentissa, johon EStG:n 79 §:ssä viitataan, määritellään lisää koskevan oikeuden osalta niiden henkilöiden ryhmä, joilla on oikeus kyseisiin verotukiin. Lisäksi EStG:n 10 a §:ssä säädetään niin kutsutusta ”edullisimmasta järjestelmästä”, jonka perusteella arvioidaan, onko veronmaksajalla oikeus vanhuuseläkelisän määrän ylittävään verovähennykseen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksujen osalta. Saksan liittotasavalta korostaa erityisten menojen vähentämisen ja vanhuuseläkelisän läheistä yhteyttä, joka ilmenee paitsi lainsäädännössä olevista viittauksista, myös siitä seikasta, että lisä on ennakkoa EStG:n 10 a §:n 1 momentin mukaiselle erityisten menojen vähentämiseen perustuvalle verovähennykselle. Vanhuuseläkelisän avulla sen saaja voi siten saada jo ennen veroilmoituksen tekemistä hyväkseen osan verovähennyksestä, johon hänellä on oikeus vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksujen perusteella. Lisäksi vanhuuseläkelisä vaikuttaa valtion talousarvion tulopuoleen, koska sen vuoksi, että vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut on vapautettu verosta, verotulot pienentyvät.

30. Saksan liittotasavalta katsoo, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kysymys toisiinsa rinnastettavissa olevien tapausten erilaisesta kohtelusta. Saksan liittotasavalta huomauttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintää on ainoastaan erilaisten sääntöjen soveltaminen samankaltaisissa tilanteissa tai saman säännön soveltaminen erilaisissa tilanteissa. [11] Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi todennut asiassa Meindl 25.1.2007 antamassa tuomiossa, että ”jäsenvaltion alueella asuvien henkilöiden ja ulkomailla asuvien henkilöiden tilanteet eivät yleisesti ottaen ole toisiinsa rinnastettavia välittömien verojen alalla, koska ulkomailla asuvan henkilön jäsenvaltiosta saama tulo on useimmiten vain osa hänen kokonaistuloistaan, jotka hän hankkii pääasiallisesti asuinpaikaltaan, ja koska ulkomailla asuvan henkilön kokonaistulojen ja henkilö- ja perhekohtaisen tilanteen perusteella määritettävää henkilökohtaista veronmaksukykyä voidaan arvioida helpoimmin siellä, missä on hänen henkilökohtaisten etujensa ja varallisuusetujensa keskus, joka yleensä on hänen tavanomainen asuinpaikkansa”. [12]

31. Saksan liittotasavalta katsoo näin ollen, että asiassa Schumacker annetun tuomion [13] mukaisesti työskentelyvaltion sijasta asuinvaltion tehtävänä on ottaa huomioon ulkomailla asuvien työntekijöiden henkilökohtainen tilanne. Tältä osin asiassa Gschwind annetun tuomion [14] mukaisesti on niin, että jos rajatyöntekijä saa yli 90 prosenttia tuloistaan Saksassa, hän voi valita yleisen verovelvollisuuden Saksassa ja siten vähentää erityisiä menoja EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla ja saada EStG:n 79 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tarkoitetun lisän. Lisäksi jos Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan ja Itävallan tasavallan kanssa tekemän kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaisesti rajatyöntekijöitä voidaan verottaa

11 – Ks. edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Schumacker, tuomion 30 kohta ja asia C-391/97, Gschwind, tuomio 14.9.1999 (Kok., s. I-5451, 21 kohta).

12 – Asia C-329/05, Meindl, tuomio 25.1.2007 (Kok., s. I-1107, 23 kohta).

13 – Mainittu edellä alaviitteessä 6.

14 – Mainittu edellä alaviitteessä 11.

asuinvaltiossa, tämän valtion on otettava huomioon työntekijöiden henkilökohtainen tilanne ja se on toimivaltainen myöntämään verotukia. Saksan liittotasavalta katsoo, että verotusoikeuden puuttuessa se ei ole velvollinen myöntämään verotukea, joka on tarkoitettu kannustamaan vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ottamiseen, riippumatta siitä, myönnetäänkö Ranskassa ja Itävallassa samanlaisia etuja. Joka tapauksessa Saksan liittotasavalta huomauttaa, että sekä Ranskassa että Itävallassa kannustetaan rahallisesti tällaisten täydentävien eläkkeiden ottamiseen.

32. Saksan liittotasavalta väittää myös, että asiassa ei ole kysymys kielletystä syrjinnästä edes sosiaalisten etujen myöntämistä koskevien yhteisöjen tuomioistuimen määrittelemien perusteiden nojalla. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Geven 18.7.2007 antamassaan tuomiossa, että on sallittua, että sosiaalinen etu myönnetään vain henkilöille, joilla on riittävän läheinen yhteys Saksan yhteiskuntaan, kun kyse ei kuitenkaan ole siitä, että tukea myönnettäisiin yksinomaan henkilöille, jotka asuvat kyseisen jäsenvaltion alueella. [15] Saksan lainsäädännön tarkoituksena on näin ollen kannustaa sellaisia henkilöitä, joilla on riittävä yhteys Saksan yhteiskuntaan, ottamaan täydentävä eläke, eikä siinä edellytetä tiukasti, että kyseisten henkilöiden on asuttava maan alueella. Tällaisen edellytyksen puuttuminen ilmenee EStG:n 1 §:n 3 momentin sanamuodosta, jonka mukaan rajatyöntekijä voi valita yleisen verovelvollisuuden Saksassa ja siten saada kyseisen lisän. Saksan liittotasavalta katsoo, että sellaisilla rajatyöntekijöillä, joita koskee kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, ei ole riittävää yhteyttä kyseiseen jäsenvaltioon ja että heillä on näin ollen oikeudellisesti katsoen olennainen yhteys asuinvaltioonsa.

33. Aviopuolisoille myönnettävän lisän osalta [16] Saksan liittotasavalta katsoo, että EStG:n 79 §:n 2 momentti ei ole vastoin EY 39 artiklan 2 kohtaa eikä asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa, koska aviopuoliso, joka ei asu Saksassa, voi saada kyseisen lisän, joka myönnetään yksinomaan henkilöille, jotka ovat yleisesti verovelvollisia Saksassa, jos molemmat puolisot valitsevat yleisen verovelvollisuuden kyseisessä jäsenvaltiossa ja jos 90 prosenttia puolisoiden yhteisistä tuloista verotetaan Saksassa eivätkä heidän ulkomailla verotettavat tulonsa ylitä 12 272:ta euroa.

34. Saksan liittotasavalta väittää myös toissijaisesti, että jos yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että asiassa on kysymys välillisestä syrjinnästä, tämä syrjintä on perusteltavissa verotuksen johdonmukaisuuden nojalla.

15 – Asia C-213/05, Wendy Geven, tuomio 18.7.2007 (Kok., s. I-6347).

16 – Silloin kun aviopuoliso ei yksin täytä vanhuuseläkelisän saamiselle EStG:n 10 a §:n 1 momentissa asetettuja edellytyksiä.

EStG:n 79 §:n nojalla myönnettävä lisä ja mahdollisuus vähentää erityisiä menoja EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla vastaavat vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja koskevia verovähennyksiä tai -tukia. Näiden etujen vastapainona on Saksan liittotasavallan mahdollisuus verottaa myöhemmässä vaiheessa kaikkia vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta saatavia tuloja EStG:n 22 §:n 5 momentin nojalla.

2. Arviointi

35. Tällä kanneperusteella komissio katsoo, että EStG:n 79 § on EY 39 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan vastainen, koska siinä vaaditaan, että rajatyöntekijöiden ja heidän aviopuolisoidensa on oltava yleisesti verovelvollisia Saksassa saadakseen vanhuuseläkelisän, josta säädetään kansallisen oikeuden kyseisessä säännöksessä.

36. Nyt käsiteltävää kanneperustetta koskevat asianosaisten väitteet keskittyvät ensinnäkin siihen, onko vanhuuseläkelisä luokiteltava asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan mukaan sosiaaliseksi vai verotukseen liittyväksi eduksi, ja toiseksi siihen, merkitseekö tämän lisän myöntämättä jättäminen rajatyöntekijöille, jotka eivät ole Saksassa yleisesti verovelvollisia, näiden työntekijöiden kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää. Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että kyseessä olevaan lisään sovelletaan asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa.

37. Tarkastelen ensiksi sitä, onko vanhuuseläkelisä luokiteltava sosiaaliseksi vai verotukseen liittyväksi eduksi asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan nojalla, ja seuraavaksi sitä, onko EStG:n 79 §:n vaatimusta, jonka mukaan lisän saamisen edellytyksenä on yleinen verovelvollisuus Saksassa, pidettävä luonteeltaan tai muuten syrjivänä.

38. Tältä osin on huomattava, että komissio vahvisti 17.12.2008 pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että nyt käsiteltävä kanneperuste koskee ainoastaan rajatyöntekijöitä, jotka ovat verovelvollisia asuinjäsenvaltiossaan. Komissio totesi suullisessa käsittelyssä, että ”ensimmäinen kanneperuste koskee ainoastaan niitä tapauksia, joissa verotusoikeus on annettu yksinomaan naapurina olevalle asuinvaltiolle”. Komissio korosti kuitenkin sitä, ettei tämä kanneperuste koske yksinomaan Ranskan tasavallan ja Itävallan tasavallan rajatyöntekijöitä, jotka eivät voi valita yleistä verovelvollisuutta Saksassa EStG:n 1 §:n 3 momentin nojalla. Lisäksi komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan nyt käsiteltävässä asiassa,

että yhteisön oikeuden vastaisena on pidettävä ainoastaan vanhuuseläkelisää eikä EStG:n 10 a §:n 1 momentin mukaista vapaaehtoisen eläkevakuutuksen tiettyjä maksuja koskevaa vähennysoikeutta.

39. Tietääkseni yhteisöjen tuomioistuin ei ole nimenomaisesti lausunut asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen etujen välisistä eroista. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin todennut, että ”sosiaalisia etuja” ovat ”kaikki työsuhteeseen perustuvat tai siitä riippumattomat etuudet, jotka yleensä myönnetään kotimaisille työntekijöille pääasiallisesti näiden objektiivisen työntekijäaseman perusteella tai pelkästään sillä perusteella, että näiden vakinainen asuinpaikka on jäsenvaltion alueella, jolloin etuuksien ulottaminen koskemaan työntekijän asemassa olevia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia on omiaan helpottamaan näiden liikkuvuutta yhteisön alueella”. [17] Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi katsonut, että viittausta ”sosiaalisiin etuihin” ei voida tulkita suppeasti. [18]

40. Jotta voidaan arvioida, onko vanhuuseläkelisä sosiaalinen vai verotukseen liittyvä etu, on tarkasteltava sen tarkoitusta ja sen myöntämisen edellytyksiä eikä pelkästään sen kansallisen lainsäädännön mukaista luokittelua. Mielestäni se, että vanhuuseläkelisän myöntämisestä säädetään Saksan tuloverolaissa, ei ole ratkaisevaa arvioitaessa kyseisen lisän oikeudellista luonnetta tai määrittelyä ja näin ollen sitä, onko se luokiteltava sosiaaliseksi vai verotukseen liittyväksi eduksi asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

41. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Saksan liittotasavalta on pyrkinyt kannustamaan Riester-eläkkeiden ottamista vanhuuseläkelisällä ja mahdollisuudella vähentää eläkevakuutusmaksuja verotettavasta tulosta erityisinä menoina. Lisäksi on yleisesti tiedossa, että Riester-eläkejärjestelmän perustamisen syynä olivat Saksan väestönmuutokset ja tarve uudistaa lakisääteistä eläkejärjestelmää. Riester-eläkejärjestelmän tarkoituksena on näin ollen täydentää lakisääteistä eläkejärjestelmää, josta suoritettavien maksujen taso tulee heikentymään tulevaisuudessa. Riester-eläkejärjestelmä on siten tarkoitettu suoraan niille henkilöille, joihin kansallisen lakisääteistä eläkejärjestelmän uudistus vaikuttaa.

42. Mielestäni asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, mitä Saksan liittotasavaltakaan ei ole

17 – Ks. edellä alaviitteessä 15 mainittu asia Geven, tuomion 12 kohta; ks. myös asia 65/81, Reina, tuomio 14.1.1982 (Kok., s. 33, Kok. Ep. VI, s. 285, 12 kohta); asia 249/83, Hoeckx, tuomio 27.3.1985 (Kok., s. 973, 20 kohta); asia C-57/96, Meints, tuomio 27.11.1997 (Kok., s. I-6689, 39 kohta) ja asia C-85/96, Martinez Sala, tuomio 12.5.1998 (Kok., s. I-2691, 25 kohta).

18 – Edellä alaviitteessä 17 mainittu asia Meints, tuomion 39 kohta.

riitauttanut, että kyseisten rahallisten kannustamien [19] myöntämisen perusteena oli sen varmistaminen, että eläkeläiset saavat riittävän eläkkeen työuransa päätyttyä. Katson näin ollen, että kyseisten rahallisten kannustimien myöntämisen syynä olivat sosiaaliset perusteet.

43. Vaikka yhdyn Saksan liittotasavallan näkemykseen, jonka mukaan kansallisella edulla oleva sosiaalinen tarkoitus ei sellaisenaan riitä perusteeksi katsoa, että kyseinen etu on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”sosiaalinen etu”, katson, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa tarkoitus, jota Saksan liittotasavalta tavoitteli vanhuuseläkelisän myöntämisellä, puoltaa sen luokittelemista sosiaaliseksi eduksi. Tältä osin huomautan, että yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ”sosiaalisen edun” käsite kattaa jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn vanhusten vähimmäistoimeentulon. [20]

44. Riester-eläkettä koskevan sopimuksen tekeminen ja maksujen suorittaminen tähän järjestelmään on selvästi luonteeltaan vapaaehtoista. Katson kuitenkin, toisin kuin Saksan liittotasavalta, ettei Riester-eläkejärjestelmän vapaaehtoinen luonne kyseenalaista sitä, että vanhuuseläkelisän myöntäminen EStG:n 79 §:n nojalla on rahallinen kannustin, josta säädetään Saksan lainsäädännössä sen varmistamiseksi, että lisän saajat, vaikkakin ensisijaisesti omasta aloitteestaan, saavat riittävän toimeentulon eläkeiässä. Mielestäni se, että etua ei voitaisi katsoa asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi sosiaaliseksi eduksi yksinomaan sillä perusteella, että järjestelmä, jonka puitteissa etu myönnetään, on luonteeltaan vapaaehtoinen, olisi lähtökohtaisesti vastoin työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien yhteisön säännösten päämäärää ja tarkoitusta. [21]

45. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole riitautettu sitä, että vanhuuseläkelisä myönnetään muun muassa sellaisille henkilöille, joita ei pidetä EY 39 artiklassa tarkoitettuina työntekijöinä, ja että jotkut työntekijät eivät tosiasiallisesti saa lisää, koska he kuuluvat muihin eläkejärjestelmiin kuin lakisääteiseen eläkejärjestelmään eivätkä tämän jälkimmäisen järjestelmän uudistukset näin ollen vaikuta heidän asemaansa. Asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että juuri palkkatyöntekijät, jotka saavat lakisääteisen vanhuuseläkkeen, ovat Riester-eläkejärjestelmän pääasiallisena kohteena ja viime kädessä

19 – Eli vanhuuseläkelisän ja säästöeläkkeeseen suoritettujen maksujen vähentämisen erityisinä menoina verotettavasta tulosta.

20 – Ks. vastaavasti edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Castelli ja asia 157/84, Frascogna, tuomio 6.6.1985 (Kok., s. 1739).

21 – Lisäksi katson, että nyt käsiteltävässä asiassa, jossa lisä myönnetään vapaaehtoisen järjestelmän puitteissa, joka korvaa osittain pakollisen sosiaaliturvajärjestelmän, olisi järjetöntä evätä työntekijältä asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu etu yksinomaan sillä perusteella, että se myönnetään vapaaehtoisen järjestelmän puitteissa.

vanhuuseläkelisän pääasiallisina saajina. [22] Täydellisen vastaavuuden puuttuminen vanhuuseläkelisän mahdollisten saajien ja EY 39 artiklan mukaisen työntekijän käsitteen välillä, sellaisena kuin sitä on tulkittu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ei mielestäni vähennä sen seikan merkitystä, että lisä myönnetään yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ”yleensä” kotimaisille työntekijöille heidän objektiivisen työntekijääseman perusteella, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että nämä työntekijät saavat riittävän toimeentulon eläkeiässä lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistuksen jälkeen. [23] Katson näin ollen, että vanhuuseläkelisä myönnetään, kuten komissio on väittänyt, yleensä oikeussubjekteille sen vuoksi, että he ovat objektiivisesti arvioiden työntekijöitä.

46. Saksan liittotasavalta pyrkii osoittamaan kirjelmässään, että vanhuuseläkelisä on verotukseen liittyvä eikä sosiaalinen etu, koska tämä lisä on yhdistetty peruuttamattomasti mahdollisuuteen vähentää vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja tietyissä rajoissa erityisinä menoina EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla. Kyseinen jäsenvaltio väittää pääasiallisesti, että lisä on ainoastaan ennakkoa myöhemmälle verovähennykselle, jota arvioidaan EStG:n 10 a §:n 2 momentin nojalla. Katson kuitenkin, että vaikka vanhuuseläkelisän ja vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksujen vähennysmahdollisuuden välillä on selviä yhteyksiä, eikä vähiten sen vuoksi, että ne molemmat perustuvat lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistukseen, lisää on pidettävä vähimmäisetuna, joka maksetaan sen saajan eläkevakuutukseen [24] riippumatta kyseisen henkilön tuloista. Mahdollisuutta vähentää säästöeläkkeeseen maksettuja maksuja tietyissä rajoissa erityisinä menoina EStG:n 10 a §:n 1 momentin nojalla on mielestäni pidettävä erillisenä ja täydentävänä etuna, joka voidaan myöntää henkilön tulotason perusteella ja joka on taloudellisesti erotettavissa vanhuuseläkelisästä.

47. Katson näin ollen, että nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva vanhuuseläkelisä on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu.

22 – Komissio viittaa valituskirjelmässään Saksan tilastokeskuksen (Statistisches Bundesamt) tilastoihin ja väittää, että 75–80 prosenttia henkilöistä, jotka ovat aktiivisesti työelämässä, ovat palkkatyöntekijöitä, jotka kuuluvat pakollisen sosiaalivakuutuksen piiriin.

23 – On huomattava, että nyt käsiteltävässä asiassa on kysymys ainoastaan rajatyöntekijöistä ja välillisesti heidän aviopuolisoistaan. Komissio ei ole väittänyt, että Saksan liittotasavallan tulisi myöntää vanhuuseläkelisä myös jollekin muulle henkilöryhmälle.

24 – Näyttäisi näin ollen siltä, että toisin kuin erityisten menojen vähentämisen osalta, vanhuuseläkelisästä tulee osa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen pääomaa. Saksan liittotasavalta on lisäksi todennut kirjelmässään, että EStG:n 88 §:n mukaan oikeus lisään perustuu yksinomaan kalenterivuoden kulumiseen, jonka aikana vapaaehtoisen eläkevakuutuksen mukaiset maksut on maksettu.

48. Koska katson, että vanhuuseläkelisä on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu, tarkastelen syrjintää koskevaa kysymystä tästä näkökulmasta enkä verotuksen näkökulmasta.

49. Syrjinnän osalta on muistettava, ettei sekä EY 39 artiklassa että asetuksen N:o 1612/68 7 artiklassa mainitulla yhdenvertaisen kohtelun periaatteella kielletä pelkästään kansalaisuuteen perustuvaa ilmeistä syrjintää, vaan myös kaikki piilevän syrjinnän muodot, joissa tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen muita erotteluperusteita soveltamalla. Kansallisen oikeuden säännöstä, jollei se ole objektiivisesti perusteltu ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään, on pidettävä välillisesti syrjivänä, jos sen vaikutukset kohdistuvat sen ominaislaadun vuoksi enemmän siirtotyöläisiin kuin kotimaisiin työntekijöihin ja jos säännöksellä saatetaan sen vuoksi kohdella siirtotyöläisiä huonommin. [25]

50. Näin ollen asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan nojalla siirtotyöläinen saa samat sosiaaliset edut kuin kotimaiset työntekijät. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tässä säännöksessä tarkoitettu ”työntekijän” käsite kattaa rajatyöntekijät, jotka voivat vedota siihen samoin kuin kaikki muutkin tässä säännöksessä tarkoitetut työntekijät. [26]

51. Komissio väitti kirjelmässään, että EStG:n 1 §:n mukaan yleistä verovelvollisuutta Saksassa asumista tarkoittaa samaa kuin tässä jäsenvaltiossa olevaa kotipaikkaa koskeva edellytys ja näin ollen sillä evätään rajatyöntekijöiltä mahdollisuus vanhuuseläkelisän saamiseen. Vaikka Saksan liittotasavalta kiisti tämän komission väitteen, se tosiasiallisesti myönsi kirjelmässään, että jäsenvaltiossa asuvat työntekijät ja Ranskan tasavallan sekä Itävallan tasavallan rajatyöntekijät ovat eri asemassa lisän myöntämisen osalta, koska nämä työntekijät eivät voi valita yleistä verovelvollisuutta Saksassa. Muiden rajatyöntekijöiden osalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että ne työntekijät, joiden kotipaikka

25 – Edellä alaviitteessä 17 mainittu asia Meints, tuomion 44 ja 45 kohta.

26 – Ks. tältä osin edellä alaviitteessä 17 mainittu asia Meints, tuomion 50 kohta; edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Meeusen, tuomion 21 kohta ja asia C-212/05, Hartmann, tuomio 18.7.2007 (Kok., s. I-6303, 24 kohta).

tai asuinpaikka ei ole Saksassa, eivät voi saada vanhuuseläkelisää, elleivät he valitse EStG:n 1 §:n 3 momentin mukaista yleistä verovelvollisuutta Saksassa.

52. Katson näin ollen, että lähtökohtaisesti henkilöt, jotka eivät asu Saksassa, eivät voi saada lisää. En myöskään katso, että toisin kuin Saksan liittotasavalta on väittänyt, tätä tilannetta muuttaisi se, että tietyillä rajatyöntekijöillä on mahdollisuus valita yleinen verovelvollisuus Saksassa EStG:n 1 §:n 3 momentin mukaisesti. Yleisen verovelvollisuuden valitseminen Saksassa ei kuitenkaan ole mahdollista, ellei 90:tä prosenttia kyseisen työntekijän tuloista veroteta Saksassa ja elleivät hänen tulonsa, joita ei veroteta Saksassa, ole korkeintaan 6 136 euroa. [27] Kun otetaan huomioon tiukat vaatimukset, jotka kyseisille rajatyöntekijöille on asetettu yleisen verovelvollisuuden osalta Saksassa, katson, että vähintään joiltakin näistä työntekijöistä tosiasiallisesti evätään vanhuuseläkelisä heidän asuinvaltionsa perusteella. Koska yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ulkomailla asuvat ovat useimmiten henkilöitä, jotka eivät ole kyseisen valtion kansalaisia, [28] katson näin ollen, että komissio on osoittanut nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, että saksalaiset työntekijät voivat muiden jäsenvaltioiden rajatyöntekijöitä helpommin täyttää sosiaalisen edun saamiselle EStG:n 79 §:ssä asetetun yleistä verovelvollisuutta Saksassa koskevan edellytyksen, joka merkitsee näin ollen EY 39 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa kiellettyä välillistä syrjintää.

53. En myöskään katso, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Geven antama tuomio, [29] jossa riittävän läheisen yhteyden sosiaalisen edun myöntävään yhteiskuntaan katsottiin puuttuvan, soveltuisi nyt käsiteltävään asiaan, toisin kuin Saksan liittotasavalta on kirjelmässään esittänyt.

54. Vanhuuseläkelisä on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu, jonka myöntäminen on osa Saksan lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistusta. EStG:n 10 a §:n 1 momentin ja 79 §:n mukaan on selvää, että rajatyöntekijän täytyy muun muassa olla vakuutettu Saksan lakisääteisessä eläkejärjestelmässä saadakseen lisän. Tällä edellytyksellä, jota komissio ei ole kirjelmissään riitauttanut, varmistetaan, että kyseisten rajatyöntekijöiden on maksettava maksuja Saksan sosiaaliturvajärjestelmään. Haluan lisäksi korostaa sitä seikkaa, että lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistukset vaikuttavat samalla tavalla rajatyöntekijöihin

27 – Tämä määrä on kaksinkertainen avioparien osalta.

28 – Edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Schumacker, tuomion 28 kohta; asia C-107/94, Asscher, tuomio 27.6.1996 (Kok., s. I-3089, 38 kohta); edellä alaviitteessä 26 mainittu asia Hartmann, tuomion 31 kohta ja edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Meeusen, tuomion 23 ja 24 kohta.

29 – Mainittu edellä alaviitteessä 15.

kuin Saksan liittotasavallassa asuviin ja yleisesti verovelvollisiin työntekijöihin. [30] Mielestäni nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevilla rajatyöntekijöillä on näin ollen riittävän läheinen yhteys Saksan yhteiskuntaan, jotta he voivat saada kyseisen sosiaalisen edun. [31]

55. Edellä esitetyn perusteella katson myös, että edellytys, jonka mukaan rajatyöntekijän tulee olla yleisesti verovelvollinen Saksassa saadakseen EStG:n 85 §:n mukaisen vanhuuseläkelisän täydennysosan huollettavanaan olevien lasten lukumäärän perusteella, on luonteeltaan syrjivä ja siten EY 39 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan vastainen.

56. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella [32] asetuksen N:o 1612/68 soveltamisalaan kuuluvan työntekijän aviopuoliso voi vaatia sosiaalista etua. Työntekijän aviopuoliso on siirtotyöläisiä koskevan yhdenvertaisen kohtelun kohteena välillisesti. [33] Koska yleistä verovelvollisuutta Saksassa koskeva vaatimus vastaa yleensä asumisedellytystä, jonka täyttäminen on tietenkin helpompaa saksalaisille työntekijöille tai heidän aviopuolisoilleen, jotka asuvat useimmiten Saksassa, kuin muiden jäsenvaltioiden työntekijöille tai heidän aviopuolisoilleen, jotka asuvat useammin toisessa jäsenvaltiossa, [34] katson, että vaatimus, jonka mukaan rajatyöntekijän ja hänen aviopuolisonsa on oltava yleisesti verovelvollisia Saksassa EStG:n 79 §:n ja EStG:n 26 §:n mukaan, jotta aviopuoliso saisi vanhuuseläkelisän, on myös EY 39 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan vastainen.

57. Ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY 39 artiklasta ja

30 – Saksan liittotasavalta totesi, että Ranskan tasavallan ja Itävallan tasavallan rajatyöntekijät, jotka ovat verovelvollisia asuinjäsenvaltiossaan, voivat saada samankaltaisia rahallisia kannustimia asuinvaltiossaan. En katso, että Saksan liittotasavalta voi vedota siihen seikkaan, että nämä työntekijät voivat saada samankaltaisia tai jopa edullisempia rahallisia kannustimia asuinjäsenvaltiossaan, osoittaakseen, että asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun sosiaalisen edun myöntämisessä ei ole kysymys syrjinnästä. Tältä osin on syytä todeta uudestaan, että tämän järjestelmän uudistus vaikuttaa suoraan Ranskan tasavallan ja Itävallan tasavallan rajatyöntekijöihin, jotka maksavat maksuja Saksan sosiaaliturvajärjestelmään, samalla tavalla kuin maassa asuviin työntekijöihin. Näillä rajatyöntekijöillä tulisi näin ollen olla mahdollisuus vanhuuseläkelisän saamiseen. Mielestäni on myös syytä huomata, että yhteisöjen tuomioistuin ei noudattanut asiassa Hartmann antamassaan tuomiossa julkisasiamies Geelhoedin ratkaisuehdotusta, jossa todetaan, että ”asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan nojalla rajatyöntekijöillä on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun sosiaalisten etujen myöntämisessä työskentelyjäsenvaltiossa ainoastaan siltä osin kuin nämä edut liittyvät suoraan ja yksinomaisesti työskentelyyn”. Vertaa ratkaisuehdotuksen 55 kohtaa ja tuomion 27 kohtaa (mainittu edellä alaviitteessä 26). Yhteisöjen tuomioistuin ei myöskään käsitellyt asiassa Hartmann Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen huomautusta, jonka mukaan ”se, että rajatyöntekijän, jonka kotipaikka ja työpaikka ovat eri jäsenvaltioissa, sallitaan saada samat sosiaaliset edut molemmissa jäsenvaltioissa ja yhdistää ne, olisi epäoikeudenmukaista. Rajatyöntekijältä voidaan tämän vaaran poistamiseksi evätä mahdollisuus 'viedä' kotihoidontuki asuinjäsenvaltioonsa, kun otetaan huomioon se, että asetuksessa N:o 1612/68 ei ole yhteensovittamissääntöjä, joiden tarkoituksena olisi välttää etuuksien päällekkäisyydet”. Ks. tuomion 23 kohta (mainittu edellä alaviitteessä 26). Asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön puuttuessa ja ottaen huomioon kyseessä olevien asioiden huomattava monimutkaisuus, en katso, että yhteisöjen tuomioistuimen tulisi soveltaa tällaisia kertymistä estäviä sääntöjä.

31 – Ks. vastaavasti edellä alaviitteessä 26 mainittu asia Hartmann, tuomion 36 ja 37 kohta.

32 – Ks. edellä alaviite 10.

33 – Ks. vastaavasti edellä alaviitteessä 26 mainittu asia Hartmann, tuomion 24 ja 25 kohta.

34 – Ks. edellä alaviitteessä 26 mainittu asia Hartmann, tuomion 31 kohta.

asetuksen N:o 1612/68 7 artiklasta johtuvia velvoitteitaan, kun se on antanut ja pitänyt voimassa EStG:n 79–99 §:n vapaaehtoisia eläkevakuutuksia koskevat säännökset, sikäli kuin näissä säännöksissä evätään rajatyöntekijöiltä ja heidän aviopuolisoiltaan oikeus vanhuuseläkelisän saamiseen, jos he eivät ole yleisesti verovelvollisia kyseisessä jäsenvaltiossa.

B *Toinen kanneperuste*

1. Asianosaisten väitteet

58. Komission mukaan vanhuuseläkelisän saaja voi EStG:n 92 a §:n mukaan käyttää vapaaehtoisen eläkevakuutuksen tuettua pääomaa tietyissä rajoissa ostaakseen tai rakentaakseen asunnon henkilökohtaista asuinkäyttöä varten edellyttäen, että omaisuus sijaitsee Saksan liittotasavallassa. Komissio katsoo, että tällä edellytyksellä rajoitetaan sosiaalisen edun käyttämistä, koska rajatyöntekijät eivät voi sijoittaa kyseistä pääomaa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan asuntoon. Komission mukaan rajatyöntekijöiden epäedullinen kohtelu merkitsee kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää ja on vastoin EY 39 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa. Komissio huomauttaa myös, että kyseiseen syrjintäkieltoon ei sovelleta de minimis -sääntöä. Joka tapauksessa komissio väittää, että tämän korkeintaan 50 000 euroa olevan määrän väliaikainen käyttömahdollisuus voi joissakin tapauksissa olla huomattava etu. Lisäksi komissio katsoo, että Saksan liittotasavalta on myöntänyt, että kyseinen etu helpottaa asunnon hankkimista.

59. Toisin kuin Saksan liittotasavalta, joka on väittänyt, että tämä vaatimus vaikuttaa samalla tavalla siirtotyöläisiin ja saksalaisiin työntekijöihin, komissio katsoo, että rajatyöntekijät eivät yleensä muuta Saksan alueelle. Lisäksi saksalaiset työntekijät hankkivat vain poikkeuksellisesti asunnon jäsenvaltionsa ulkopuolelta. Asiassa Ritter-Coulais antamassaan tuomiossa [35] yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ulkomailla asuvat henkilöt omistavat Saksassa asuvia henkilöitä useammin Saksan alueen ulkopuolella sijaitsevan talon. Komissio huomauttaa myös, että yhteisöjen tuomioistuin ei noudattanut julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta asiassa Hartmann antamassaan tuomiossa [36] vahvistaessaan vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan rajatyöntekijöillä on oikeus sosiaalisiin etuihin.

60. Komissio katsoo, toisin kuin Saksan liittotasavalta, ettei kyseisen edun myöntämisellä myös rajatyöntekijöille ole kielteisiä vaikutuksia Saksan sosiaaliturvajärjestelmään.

35 – Asia C-152/03, Ritter-Coulais, tuomio 21.2.2006 (Kok., s. I-1711).

36 – Ks. edellä alaviitteessä 30 oleva viittaus. Ks. jäljempänä 63 kohta.

61. Komissio katsoo, toisin kuin Saksan liittotasavalta, ettei mikään osoita, että vanhuuseläkelisä olisi toimenpide, jonka tarkoituksena on kannustaa asuntojen rakentamista. Joka tapauksessa tämä jäsenvaltio ei kiistä sitä seikkaa, että asunnon hankkimisella rajan tuntumasta toisen valtion alueelta on yleisesti ottaen myönteinen vaikutus Saksan asuntotilanteeseen. Saksan liittotasavallan ja sen naapurijäsenvaltioiden välillä ei myöskään ole vaaraa asuntopolitiikkaan liittyvistä ristiriidoista. EStG:n 92 a §:n mukainen mahdollisuus sijoittaa osa kyseisestä pääomasta asuntoon ei koske vain rakentamista, vaan myös tällaisen asunnon hankkimista. Jos toisen jäsenvaltion alueella on rajan tuntumassa tarjolla liikaa asuntoja, asunnon ostaminen olisi työntekijän kannalta kiinnostavampaa kuin asunnon rakentaminen, mikä auttaisi kyseistä jäsenvaltiota pääsemään eroon ylimääräisistä asunnoista.

62. Saksan liittotasavalta katsoo, että EStG:n 92 a §:n mukainen mahdollisuus käyttää tietyissä rajoissa eläkevakuutuksen tuettua pääomaa asunnon hankkimiseen yksinomaan maan alueelta ei ole asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan tai EY 39 artiklan 2 kohdan vastainen.

63. Saksan liittotasavalta katsoo, ettei kyseinen rajoitus merkitse kansalaisuuteen perustuvaa avointa syrjintää. Asunnon sijainnilla ei ole merkitystä ostajan kannalta. Kyseinen rajoitus ei myöskään merkitse välillistä syrjintää, koska se vaikuttaa samalla tavalla saksalaisiin työntekijöihin ja muiden jäsenvaltioiden työntekijöihin. Sekä saksalaiset työntekijät että muiden jäsenvaltioiden työntekijät, jotka asuvat ulkomailla, eivät voi käyttää pääomaa ulkomailla sijaitsevan asunnon ostamiseen tai rakentamiseen. Saksan liittotasavalta katsoo, että asiassa Ritter-Coulais annettu tuomio, jonka mukaan ulkomailla asuvat henkilöt omistavat Saksassa asuvia henkilöitä useammin Saksan alueen ulkopuolella sijaitsevan asunnon, osoittaa, että nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kysymys välillisestä syrjinnästä. Nyt käsiteltävässä asiassa asuntoja ei ole vielä rakennettu tai hankittu, kun taas asiassa Ritter-Coulais [37] kyseessä olleet verotukseen liittyvät toimenpiteet koskivat olemassa olevia asuntoja. Saksan liittotasavallan mukaan toisten jäsenvaltioiden työntekijöiden, jotka työskentelevät Saksassa, pitkän aikavälin tavoitteena on hankkia asunto Saksasta yksinkertaisesti sen vuoksi, että he jo omistavat asunnon ulkomailla eivätkä ole näin ollen enää kiinnostuneita tällaisista kannustimista. Lisäksi julkisasiamiehen asiassa Hartmann [38] antaman ratkaisuehdotuksen mukaisesti asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on varmistaa, että ulkomaalaiset työntekijät saavat samat edut ”työskentelyjäsenvaltion alueella”. Säädös ei ole yhteisön oikeuden vastainen, jos siinä säädetään saksalaisille ja ulkomaalaisille työntekijöille maan alueella myönnettävästä edusta.

37 – Mainittu edellä alaviitteessä 35.
38 – Mainittu edellä alaviitteessä 26.

64. Saksan liittotasavalta katsoo, ettei kyseinen toimenpide rajoita työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, koska se ei vaikuta työskentelypaikan valintaan. Muussa tapauksessa kaikki edut, jotka myönnetään asuinjäsenvaltion sijasta työskentelyjäsenvaltiossa, merkitsisivät työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitusta. Joka tapauksessa vaikutukset, joita EStG:n 92 a §:llä on työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen, ovat liian kaukaisia ja välillisiä.

65. Toissijaisesti Saksan liittotasavalta katsoo, että rajoitusta tai syrjivää toimenpidettä voidaan perustella yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä. Julkisasiamies Bot katsoi asiassa komissio vastaan Saksa [39] antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että halua kasvattaa asuntokantaa Saksassa voidaan pitää yleistä etua koskevana vaatimuksena. [40] Vanhuuseläkelisän pääoman käyttäminen helpottaa tämän yleisen edun toteutumista.

66. Lisäksi se, että henkilö omistaa asuntonsa, varmistaa hänen elämänlaatunsa eläkeiässä ja vähentää väestönmuutosten johdosta sosiaaliturvajärjestelmästä maksettavien maksujen määrää. Jos edunsaajat omistavat asuntonsa, heidän ei tarvitse maksaa korkeita vuokria, mikä vähentää sosiaaliturvajärjestelmän kuormitusta. Sosiaaliturvajärjestelmän suojelu on legitiimi tavoite asiassa ITC 11.1.2007 annetun tuomion mukaisesti. [41] Toisin kuin komissio on väittänyt, asunnon hankkiminen rajan tuntumasta toisen jäsenvaltion alueelta ei edistä näiden tavoitteiden saavuttamista.

67. Saksan liittotasavallan mukaan yhteisön oikeus ei velvoita asuntojen rakentamispolitiikan osalta jäsenvaltiota myöntämään omaisuuden hankkimista tai rakentamista koskevia etuja myös toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan omaisuuden hankkimiseksi tai rakentamiseksi. Rakentamista koskeva tuki ei kuulu yhteisön toimivaltaan. Saksan liittotasavalta katsoo lisäksi, että EStG:n 92 a §:n soveltamisalan laajentamisella voi olla vaikutuksia toisen jäsenvaltion asuntopolitiikkaan tai se voi jopa häiritä sitä.

C Arviointi

68. Toisessa valitusperusteessaan komissio katsoo, että EStG:n 92 a §, jonka mukaan vanhuuseläkelisän saaja ei voi käyttää eläkevakuutuksensa tuettua pääomaa henkilökohtaiseen asuinkäyttöön tarkoitetun asunnon hankkimiseen tai rakentamiseen, ellei omaisuus sijaitse Saksan liittotasavallassa, merkitsee kansalaisuuteen perustuvaa

39 – Asia C-152/05, komissio v. Saksa, tuomio 17.1.2008 (Kok., s. I-39).

40 – Ratkaisuehdotuksen 86 kohta.

41 – Asia C-208/05, ITC, tuomio 11.1.2007 (Kok., s. I-181, 38–42 kohta).

peiteltyä syrjintää ja on vastoin EY 39 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa. Suullisessa käsittelyssä komissio totesi, että nyt käsiteltävänä oleva kanneperuste koskee kaikkia rajatyöntekijöitä eikä ainoastaan niitä, jotka ovat verovelvollisia asuinjäsenvaltiossaan.

69. Asiassa ei ole riitautettu sitä, että EStG:n 92 a §:n mukaan rajatyöntekijät eivät voi käyttää tietyissä rajoissa eläkevakuutuksensa pääomaa toisen jäsenvaltion kuin Saksan alueella sijaitsevan henkilökohtaiseen asuinkäyttöön tarkoitetun asunnon rakentamiseen tai ostamiseen. Tuettua pääomaa voidaan kuitenkin käyttää Saksassa sijaitsevan asunnon rakentamiseen tai ostamiseen.

70. Mielestäni EStG:n 92 a §:ssä tosiasiallisesti rajoitetaan rajatyöntekijöiden mahdollisuutta käyttää hyväkseen asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua sosiaalista etua, koska nämä työntekijät eivät voi käyttää vakuutuspääomaa rakentaakseen tai ostaakseen asuinvaltionsa alueella sijaitsevan asunnon henkilökohtaiseen asuinkäyttöön. Vaikka on totta, kuten Saksan liittotasavalta on väittänyt, että sekä saksalaiset työntekijät että toisten jäsenvaltioiden työntekijät, jotka asuvat ulkomailla, eivät voi käyttää pääomaa ulkomailla sijaitsevan asunnon ostamiseen tai rakentamiseen eikä EStG:n 92 a § näin ollen kohdistu erityisesti ulkomailla asuviin henkilöihin, mielestäni jälkimmäiset haluavat kuitenkin Saksassa asuvia henkilöitä useammin ostaa tai rakentaa Saksan alueen ulkopuolella sijaitsevan asunnon. [42]

71. Katson näin ollen, että kyseinen rajoitus merkitsee kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää. Mielestäni EStG:n 92 a §:ssä asetetaan epäedulliseen asemaan Saksassa työskentelevät rajatyöntekijät, jotka haluavat rakentaa tai ostaa toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan asunnon henkilökohtaiseen asuinkäyttöön, ja se on näin ollen lähtökohtaisesti EY 39 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan vastainen. En myöskään katso, ettei kyseisellä syrjinnällä olisi käytännön seurauksia rajatyöntekijöiden kannalta, koska sillä tosiasiallisesti evätään heiltä mahdollisuus lainata [43] korotta enintään 50 000 euroa eläkevakuutuksensa pääomasta toisessa jäsenvaltiossa kuin Saksassa sijaitsevan asunnon rakentamista tai ostamista varten. [44]

42 – Ks. vastaavasti edellä alaviitteessä 35 mainittu asia Ritter-Coulais, tuomion 36 kohta.

43 – Ks. EStG:n 92 a §:ssä lainan takaisin maksamiselle asetetut edellytykset.

44 – Saksan liittotasavallan väitteiden osalta, jotka koskevat julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta asiassa Hartmann, jossa todetaan, että säädös ei ole yhteisön oikeuden vastainen, jos siinä säädetään saksalaisille ja ulkomaalaisille työntekijöille Saksan alueella myönnettävästä edusta (ks. edellä 63 kohta), on todettava komission vaatimuksen mukaisesti, että ratkaisuehdotusta ei tältä osin noudatettu. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, että jäsenvaltion kansalainen, joka on siirtänyt kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon jatkaen samalla palvelussuhdettaan ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja joka on siitä lähtien työskennellyt rajatyöntekijänä, voi vedota asetuksessa N:o 1612/68 tarkoitettuun siirtotyöläisen asemaan. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi myös, että asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohta on esteenä sille, että jäsenvaltiossa työskentelevän siirtotyöläisen toisessa jäsenvaltiossa asuvalta aviopuolisolta, joka ei ole ansiotyössä, suljetaan pois oikeus kotihoidontukeen sen vuoksi, että hänellä ei ole ensimmäisessä jäsenvaltiossa kotipaikkaa eikä vakituista asuinpaikkaa.

72. Näin ollen on tarkasteltava sitä, onko kyseinen vaatimus perusteltavissa ja onko se oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään.

73. Saksan liittotasavalta väittää pääasiallisesti, että EStG:n 92 a §:n vaatimus, jonka mukaan asunnon on sijaittava maan alueella, on perusteltavissa riittävän asuntotarjonnan takaamisen tavoitteella. Vaikka tavoite, jolla pyritään tyydyttämään asuntojen kysyntä, on yleisen edun mukainen, mielestäni yhteisöjen tuomioistuimen asiassa komissio vastaan Saksa antaman tuomion [45] valossa EStG:n 92 a §:n mukainen edellytys, jonka mukaan asunnon on sijaittava Saksassa, on suhteeton, koska tämä tavoite saavutetaan myös silloin, kun rajatyöntekijät jatkavat asumistaan toisessa jäsenvaltiossa kuin Saksassa. [46] Lisäksi Saksan liittotasavallan väitteen osalta, jonka mukaan eläkevakuutuksen pääoman käyttämistä asunnon ostamiseen tai rakentamiseen koskevan mahdollisuuden laajentaminen koskemaan myös toisen jäsenvaltion aluetta saattaisi häiritä jälkimmäisen valtion asuntopolitiikkaa, katson, että kyseistä vaaraa on pidettävä hypoteettisena, koska Saksan liittotasavalta ei ole esittänyt mitään todisteita tällaisen mahdollisen ristiriidan tai häiriön osalta.

74. Saksan liittotasavallan sen väitteen osalta, joka koskee kyseisen valtion sosiaaliturvajärjestelmän turvaamista, on selvää asiassa ITC annetun tuomion [47] perusteella, että sosiaaliturvajärjestelmän taloudellisen tasapainon vakavan järkkymisen vaara saattaa olla yleisen edun mukainen pakottava syy. Mielestäni kuitenkaan tällaisen vaaran olemassaoloa ei ole nyt esillä olevassa asiassa näytetty toteen. Saksan liittotasavalta ei ole osoittanut, kuinka eläkevakuutuksen tuetun pääoman käyttäminen Saksan alueen ulkopuolella sijaitsevan asunnon ostamiseen tai rakentamiseen voisi aiheuttaa Saksan sosiaaliturvajärjestelmän taloudellisen tasapainon järkkymisen. Tällaisen näytön puuttuminen on erityisen merkityksellistä, koska asiakirja-aineistosta ilmenee, että rajatyöntekijät voivat saada vanhuuseläkelisän ainoastaan silloin, kun heidät on vakuutettu Saksan lakisääteisessä eläkejärjestelmässä.

75. Ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY 39 artiklasta ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklasta johtuvia velvoitteitaan, kun se on evännyt rajatyöntekijöiltä oikeuden käyttää vapaaehtoisen eläkevakuutuksensa tuettua pääomaa henkilökohtaiseen asuinkäyttöön tarkoitetun asunnon hankkimiseen tai rakentamiseen, ellei omaisuus sijaitse tämän jäsenvaltion alueella.

45 – Mainittu edellä alaviitteessä 39.

46 – Ks. 27 ja 28 kohta. Julkisasiamies Bot totesi asiassa komissio v. Saksa (mainittu edellä alaviitteessä 39) antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että ”se, että – – ulkomailla asuvat henkilöt ja etenkin rajatyöntekijät hankkivat tai rakentavat asunnon toisen jäsenvaltion alueelle – – vähentäisi osaltaan asuntojen kysyntää Saksassa. Mainitut muualla asuvat henkilöt eivät siis rasittaisi Saksan kiinteistömarkkinoita eivätkä lisäisi painetta jo olemassa olevaan voimakkaaseen kysyntään”. Ks. 93 kohta.

47 – Mainittu edellä alaviitteessä 41, tuomion 43 kohta.

D *Kolmas kanneperuste*

1. Asianosaisten lausumat

76. Komissio katsoo, että EStG:n 95 §:n sekä EStG:n 93 §:n ja 94 §:n mukainen vanhuuseläkelisän takaisin maksuvelvollisuus on vastoin EY 39 artiklaa, asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa sekä EY 12 ja EY 18 artiklaa.

77. Työntekijöiden osalta komissio väittää, että kyseiset kansallisen oikeuden säännökset syrjivät välillisesti rajatyöntekijöitä ja siirtotyöläisiä. Komission mukaan rajatyöntekijöiden ja siirtotyöläisten yleinen verovelvollisuus Saksassa päättyy saksalaisia työntekijöitä useammin, kun he lopettavat työskentelynsä Saksassa työskennelläkseen toisessa jäsenvaltiossa. Kyseessä olevat oikeussäännöt voivat johtaa siihen, että rajatyöntekijät ja siirtotyöläiset eivät alun perinkään vaadi vanhuuseläkelisää välttyäkseen takaisin maksamiselta.

78. Komissio väittää myös, että kyseiset säännökset rajoittavat työntekijöiden vapaata liikkuvuutta. Komissio väittää analogisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Lasteyrie du Saillant 11.3.2004 antaman tuomion [48] kanssa, että kyseisissä kansallisissa säännöksissä asetetaan Saksan kansalaiset, jotka muuttavat maasta käyttääkseen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, epäedulliseen asemaan niihin kansalaisiin nähden, jotka pysyvät Saksassa. Komissio katsoo, että muuton yhteydessä Saksan liittotasavalta ottaa itselleen osan kyseisen henkilön omaisuudesta. Tätä ei tapahtuisi, jos hän pysyisi Saksassa.

79. Komissio katsoo, että vaikka lisän takaisin maksamiselle asetetuilla edellytyksillä voidaan lieventää säännösten ankaruutta, nämä edellytykset eivät muuta sitä seikkaa, että lisä on maksettava takaisin. Lisäksi komissio katsoo Saksan liittotasavallan esittämään näkemykseen [49] antamassaan vastauksessa, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa N 7.9.2006 antama tuomio [50] ei ole sovellettavissa nyt käsiteltävänä olevaan asiaan. Asiassa N oli kysymys yhtiöosuuksien piilevästä arvonnoususta, jota verotettiin ennen sen realisointia maastamuuton yhteydessä, jos vakuutta ei asetettu. Saksan liittotasavalta pyrkii osoittaman, että kyseisessä tapauksessa maksun lykkäämisellä, jonka edellytyksenä ei ole vakuuden asettaminen, voitaisiin poistaa tältä maastamuuttoon yhteydessä olevalta maksuvelvollisuudelta sen rajoittava vaikutus. Komissio huomauttaa kuitenkin, että maksun lykkääminen arvonnousun realisointiin saakka ilman vakuuden asettamista koskevaa velvollisuutta olisi johtanut arvonnousun verotukseen niin kuin henkilö olisi pysynyt maan alueella. Tällainen verotus on näin ollen aivan tavallista myös silloin, kun henkilö pysyy maan alueella. Nyt käsiteltävässä asiassa

48 – Asia C-9/02, Lasteyrie du Saillant, tuomio 11.3.2004 (Kok., s. I-2409).

49 – Ks. jäljempänä 89 kohta.

50 – Asia C-470/04, N, tuomio 7.9.2006 (Kok., s. I-7409).

vanhuuseläkelisää ei kuitenkaan tarvitse maksaa takaisin, jos kyseinen henkilö pysyy maan alueella.

80. Saksan liittotasavallan väitteen osalta, jonka mukaan sillä ei ole verotusoikeutta niiden henkilöiden osalta, jotka muuttavat Saksasta, [51] komissio huomauttaa, että kyseinen jäsenvaltio pyrkii tällä väitteellä osoittamaan ensinnäkin, että asiassa ei ole kysymys syrjinnästä, ja toiseksi perustelemaan mahdollista syrjintää verotuksen johdonmukaisuudella.

81. Komissio katsoo, että asiassa Wielockx annetun tuomion [52] mukaisesti ja kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten vastavuoroisuuden vuoksi sillä seikalla, että henkilöitä, jotka muuttavat Saksasta, ei voida enää sen jälkeen verottaa kyseisessä jäsenvaltiossa, ei ratkaisevasti erota heitä niistä henkilöistä, jotka pysyvät siellä. Komissio huomauttaa myös, että henkilöitä, jotka pysyvät Saksassa, verotetaan vasta useiden vuosikymmenien päästä. Takaisinmaksuvelvollisuudella olevaa lannistavaa vaikutusta ei voida verrata tällaisiin seikkoihin.

82. Komissio katsoo myös, että Saksan liittotasavallalta puuttuvaan verotusoikeuteen niiden henkilöiden osalta, jotka muuttavat Saksasta, ei voida vedota verotuksen johdonmukaisuutta koskevana perusteluna. Verotuksen johdonmukaisuus perustuu verotusoikeutta koskevaan toimivallanjakoon, jonka valtiot ovat hyväksyneet kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevissa sopimuksissa.

83. Komissio katsoo myös, että kyseiset säännökset ovat vastoin EY 12 ja EY 18 artiklaa eläkkeellä olevien ja sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät koskaan ole olleet työsuhteessa.

84. Komissio katsoo, että kyseinen takaisinmaksuvelvollisuus on EY 12 artiklan vastainen ja merkitsee välillistä syrjintää, koska se vaikuttaa pääasiassa ulkomaalaisten asemaan. Niiden ulkomaalaisten lukumäärä, jotka palaavat alkuperämaahansa jäätyään eläkkeelle, on paljon suurempi kuin niiden saksalaisten lukumäärä, jotka muuttavat ulkomaille eläkkeelle jäätyään. Lisäksi takaisinmaksuvelvollisuus on EY 18 artiklan vastainen, koska se voi saada unionin kansalaiset heidän kansalaisuudestaan riippumatta luopumaan toiseen jäsenvaltioon muuttamisesta.

85. Komissio huomautti suullisessa käsittelyssä myös, ettei Saksan liittotasavalta ota huomioon vanhuuseläkelisän tavoitetta ja sitä seikkaa, että ilman Saksan lakisääteisen eläkejärjestelmän uudistuksia työntekijät, jotka

51 – Ks. mm. jäljempänä 91 kohta.

52 – Mainittu edellä alaviitteessä 8. Ks. myös komission huomautukset edellä 23 kohdassa.

eivät ole enää Saksassa yleisesti verovelvollisia, saisivat täyden lakisääteisen eläkkeen, jota ei verotettaisi tässä jäsenvaltiossa.

86. Saksan liittotasavalta väittää, että EStG:n 95 § ei ole työntekijöiden vapaan liikkuvuuden periaatteen eikä EY 12 ja EY 18 artiklan vastainen.

87. Ensinnäkään lisän takaisin maksamista koskeva velvollisuus yleisen verovelvollisuuden päättyessä Saksassa ei ole todellinen este työntekijöiden vapaalle liikkuvuudelle, koska se ei vähennä kyseisten työntekijöiden halukkuutta ottaa vastaan työtä ulkomailta tai muuttaa toiseen jäsenvaltioon.

88. Saksan liittotasavalta korostaa sitä seikkaa, että EStG:n 95 §:n 2 momentin mukaisesti lisän takaisin maksamista voidaan pyynnöstä lykätä siihen saakka, kunnes eläkevakuutuksen mukaisten etuuksien maksaminen alkaa (mikä ei tapahdu ennen edunsaajan 60. ikävuoden päättymistä). Lisäksi jopa silloin, kun eläkevakuutuksen eläkettä aletaan maksaa, korotonta lykkäystä voidaan pidentää, jos vähintään 15 prosenttia eläkkeistä käytetään takaisin maksamiseen. Kyseinen henkilö lisäksi vapautuu takaisinmaksuvelvollisuudesta, jos hänestä tulee uudestaan yleisesti verovelvollinen Saksassa.

89. Saksan liittotasavalta väittää, että lisän saajan on maksettava takaisin ainoastaan EStG:n 79 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tarkoitettu lisä sekä EStG:n 10 a §:n mukainen erityisten menojen vähentämiseen perustuva verovähennys. Toisin kuin asiassa Lasteyrie du Saillant [53] ja asiassa N [54] kyseessä olleissa tilanteissa muuta ”muuttoveroa” ei näin ollen määrätä. Lisäksi asiassa N [55] yhteisöjen tuomioistuin totesi, että maksun lykkääminen, jonka edellytykseksi ei ole asetettu vakuuden asettamista, saattaa poistaa muuttoon yhteydessä olevalta maksuvelvollisuudelta sen rajoittavan vaikutuksen.

90. Saksan liittotasavalta katsoo näin ollen, että viitatessaan jatkuvasti takaisin maksamisen ”lannistavaan vaikutukseen” komissio liioittelee sen psykologista vaikutusta ihmisiin, jotka päättävät vaihtaa työ- tai asuinpaikkaansa.

53 – Mainittu edellä alaviitteessä 48.
54 – Mainittu edellä alaviitteessä 50.
55 – Ks. 36 kohta.

91. Saksan liitotasavalta katsoo myös, että ne, jotka eivät ole enää yleisesti verovelvollisia Saksassa, eivät ole taloudellisesti epäedullisemmassa asemassa verrattuna niihin, jotka ovat edelleen verovelvollisia. Kysymys ei näin ollen ole erilaisesta kohtelusta. EStG:n 22 §:n 5 momentin mukaan silloin, kun henkilö on yleisesti verovelvollinen Saksassa, vapaaehtoisen eläkevakuutuksen perusteella maksettavista eläkkeistä maksetaan siellä tuloveroa. Jos henkilö ei ole yleisesti verovelvollinen Saksassa, näitä eläkkeitä ei veroteta siellä, mikä itse asiassa kompensoi kyseisen takaisinmaksuvelvollisuuden. Saksan liittotasavalta väittää tiettyjen numeroesimerkkien perusteella, että henkilö, joka muuttaa maasta, ei joudu epäedulliseen asemaan vaan pikemminkin hyötyy siitä, että eläkkeitä ei veroteta tässä jäsenvaltiossa. Kyseistä etua ei poista myöskään se, että eläkkeitä verotetaan asuinjäsenvaltiossa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen perusteella. Eläkkeitä ei yleensä veroteta ollenkaan asuinjäsenvaltiossa tai niitä verotetaan alemman verokannan mukaan.

92. Saksan liittotasavalta väittää myös toissijaisesti, että EStG:n 95 §:n mukaista takaisinmaksuvelvollisuutta voidaan perustella verotuksen johdonmukaisuudella.

2. Arviointi

93. Kolmannessa kanneperusteessaan komissio katsoo, että EStG:n 95 §:n sekä EStG:n 93 §:n ja 94 §:n mukainen velvollisuus maksaa vanhuuseläkelisä takaisin yleisen verovelvollisuuden päättyessä Saksassa on EY 39 artiklan, asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan sekä EY 12 ja EY 18 artiklan vastainen.

94. Komissio katsoo, että kyseinen lainsäädäntö vaikuttaa ensisijaisesti muiden kuin saksalaisten työntekijöiden asemaan ja on siten vastoin EY 39 artiklaa, koska muiden kuin saksalaisten työntekijöiden määrä, jotka vaihtavat työpaikkaa työskennelläkseen toisessa jäsenvaltiossa, on suurempi kuin saksalaisten työntekijöiden määrä, jotka haluavat tehdä näin.

95. Komissio väittää lisäksi, että kyseinen lainsäädäntö on vastoin EY 12 artiklaa, koska niiden ulkomaalaisten määrä, jotka palaavat alkuperämaahansa työuransa päätyttyä, on paljon suurempi kuin niiden saksalaisten eläkeläisten määrä, jotka muuttavat ulkomaille jäätyään eläkkeelle.

96. Mielestäni kyseisessä lainsäädännössä syrjitään välillisesti rajatyöntekijöitä ja siirtotyöläisiä. Nämä työntekijät, jotka eivät yleensä

ole saksalaisia, vaihtavat saksalaisia työntekijöitä useammin työpaikkaansa työskennelläkseen toisessa jäsenvaltiossa eivätkä siten ole enää yleisesti verovelvollisia Saksassa. Näin ollen saattaa olla, että kyseisessä lainsäädännössä asetetaan ulkomaalaiset työntekijät epäedulliseen asemaan. [56]

97. Lisäksi katson, että kyseisessä lainsäädännössä syrjitään välillisesti muiden jäsenvaltioiden kuin Saksan kansalaisia. Muut kuin saksalaiset palaavat takaisin kotimaahansa työuransa päätyttyä eivätkä siten ole enää Saksassa yleisesti verovelvollisia useammin kuin Saksan kansalaiset muuttavat ulkomaille jäätyään eläkkeelle.

98. Komissio katsoo myös, että takaisinmaksuvelvollisuus haittaa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta.

99. Asiassa ITC antamassaan tuomiossa [57] yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansalliset säännökset, jotka estävät jäsenvaltion kansalaisuuden omaavaa työntekijää lähtemästä tai saattavat saada hänet luopumaan ajatuksesta lähteä kotimaastaan käyttääkseen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ovat näin ollen vapaan liikkuvuuden rajoituksia, vaikka niitä sovellettaisiin kyseessä olevan työntekijän kansalaisuudesta riippumatta.

100. Katson, että kyseinen takaisinmaksuvelvollisuus rajoittaa saksalaisten työntekijöiden EY 39 artiklan mukaisen vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämistä, koska sillä on lannistava vaikutus niihin työntekijöihin, jotka haluavat työskennellä toisessa jäsenvaltiossa. Tällaista työntekijää, joka ei voi enää olla yleisesti verovelvollinen Saksassa, kohdellaan epäedullisesti verrattuna henkilöön, joka jatkaa työskentelyään Saksassa ja on siellä yleisesti verovelvollinen. Saksalaisen työntekijän, joka haluaa työskennellä ulkomailla, on maksettava vanhuuseläkelisä takaisin, jos hän ei ulkomailla työskentelyn johdosta ole enää yleisesti verovelvollinen Saksassa, kun taas silloin kun hän ei hyödynnä mahdollisuuttaan käyttää EY 39 artiklan mukaista oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja jatkaa työskentelyään Saksassa, hänellä ei ole tällaista velvollisuutta. Mielestäni tämä erilainen kohtelu saattaa aiheuttaa sen, että saksalaiset työntekijät ovat vähemmän halukkaita työskentelemään ulkomailla.

56 – Vaikka komissio ei esittänyt erityisesti työntekijöitä koskevia tilastoja, se huomautti kanteessaan, että 1991–2006 yli 75 prosenttia henkilöistä, jotka muuttivat Saksasta ulkomaille, oli ulkomaalaisia.

57 – Mainittu edellä alaviitteessä 41, tuomion 33 kohta.

101. Unionin kansalaisille EY 18 artiklassa myönnettyjen oikeuksien rikkomisen osalta katson myös, että edellä [58] esitetyt perustelut soveltuvat Saksan kansalaisiin, jotka haluavat muuttaa ulkomaille työuransa päätyttyä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallinen lainsäädäntö, jolla tietyt oman maan kansalaiset asetetaan huonompaan asemaan pelkästään sen vuoksi, että he ovat käyttäneet vapauttaan liikkua ja oleskella toisessa jäsenvaltiossa, on EY 18 artiklan 1 kohdassa jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettuja vapauksia koskeva rajoitus. [59]

102. Mielestäni kyseessä olevalla lainsäädännöllä on kuitenkin syrjiviä ja rajoittavia vaikutuksia, joita kyseisessä lainsäädännössä säädetty takaisin maksamisen ajankohta ja sille asetetut edellytykset epäilemättä lieventävät tai vähentävät, työntekijöiden tai unionin kansalaisten osalta, jotka eivät ole enää yleisesti verovelvollisia Saksassa sen takia, että he ovat siirtyneet työskentelemään tai muuttaneet Saksasta toiseen jäsenvaltioon. [60] Lisäksi se seikka, että tällaisten työntekijöiden tai unionin kansalaisten ei tarvitse maksaa Saksassa veroja vapaaehtoisen eläkevakuutuksen perusteella maksettavista eläkkeistä, ei poista kyseessä olevaa syrjintää tai rajoitusta, kuten Saksan liittotasavalta on väittänyt. Saksan liittotasavalta huomauttaa itsekin, että näiden suoritusten verotusoikeus on annettu toisille jäsenvaltioille näiden jäsenvaltioiden ja Saksan liittotasavallan välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella. Mielestäni Saksan liittotasavalta ei voi vedota siihen, että tällaisia eläkkeitä ei voida verottaa ollenkaan tai niitä verotetaan alemman verokannan mukaan toisissa jäsenvaltioissa, osoittaakseen, että kyseessä oleva syrjintä tai rajoitus on poistettu. Tällaiset seikat eivät poista kyseistä syrjintää tai rajoitusta, vaan saattavat ainoastaan sattumalta lieventää niiden vaikutusta.

103. En myöskään katso, että verotuksen johdonmukaisuutta koskevalla periaatteella [61] voitaisiin perustella kyseistä takaisinmaksuvelvollisuutta. Näyttäisi siltä, että verotuksen johdonmukaisuus turvataan Saksan liittotasavallan vastavuoroisesti muiden jäsenvaltioiden kanssa tekemien kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella. [62]

58 – Ks. edellä 100 kohta.

59 – Asia C-406/04, De Cuyper, tuomio 18.7.2006 (Kok., s. I-6947, 39 kohta) ja asia C-192/05, Tas-Hagen ja Tas, tuomio 26.10.2006 (Kok., s. I-10451, 31 kohta).

60 – Takaisinmaksuvelvollisuuden konkretisoivana tapahtumana on työntekijän työskentelyjäsenvaltion tai unionin kansalaisen asuinpaikan vaihtuminen ja yleisen verovelvollisuuden päättyminen Saksassa. Pidän näin ollen erittäin vakuuttavana komission väitettä, jonka mukaan takaisinmaksuvelvollisuus voi saada kyseisen henkilön alun perin luopumaan lisän vaatimisesta takaisin maksamiselta välttyäkseen. Ks. edellä 77 kohta.

61 – Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että säännökset, jotka rajoittavat perusvapauksia, voivat olla perusteltuja sen vuoksi, että on tarpeen taata verojärjestelmän johdonmukaisuus. Ks. asia C-204/90, Bachmann, tuomio 28.1.1992 (Kok., s. I-249, Kok. Ep. XII, s. I-1, 28 kohta) ja asia C-300/90, komissio v. Belgia, tuomio 28.1.1992 (Kok., s. I-305, 21 kohta).

62 – Ks. tältä osin edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Wielockx, 23–26 kohta.

104. Huomautan myös, että mielestäni vanhuuseläkelisän myöntäminen ei ole tiukassa riippuvuussuhteessa tai yhteydessä Saksan liittotasavallalla olevaan mahdollisuuteen verottaa tulevaisuudessa kyseisiin eläkevakuutuksiin perustuvia eläkkeitä. [63]

105. Vanhuuseläkelisä on pikemminkin asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan mukainen sosiaalinen kuin verotukseen liittyvä etu, joka maksetaan tietyillä edellytyksillä henkilöille, jotka on vakuutettu Saksan lakisääteisessä eläkejärjestelmässä, heidän kannustamisekseen rahallisesti oman yksityisen eläkkeen ottamiseen tämän järjestelmän uudistusten takia. En näin ollen näe mitään syytä sille, miksi tällaisten työntekijöiden tai unionin kansalaisten, jotka eivät ole enää yleisesti verovelvollisia Saksassa mutta joihin Saksan sosiaaliturvaeläkejärjestelmän uudistus kuitenkin vaikuttaa, [64] olisi maksettava vanhuuseläkelisä takaisin EStG:n 95 §:n mukaisesti.

106. Ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY 39 artiklasta, asetuksen N:o 1612/68 7 artiklasta, EY 12 artiklasta ja EY 18 artiklasta johtuvia velvoitteitaan säätäessään EStG:n 95 §:ssä sekä EStG:n 93 § ja 94 §:ssä, että vanhuuseläkelisä on maksettava takaisin, kun yleinen verovelvollisuus kyseisessä jäsenvaltiossa päättyy.

V Oikeudenkäyntikulut

107. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Saksan liittotasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

63 – Asioissa Bachmann ja komissio v. Belgia (mainittu edellä alaviitteessä 61) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ”vanhuuseläke- ja kuolemanvaravakuutussopimusten puitteissa maksettujen vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuden ja kyseisten sopimusten perusteella maksettujen summien verotuksen välillä oli suora yhteys, ja tämä yhteys oli säilytettävä kysymyksessä olevan verotusjärjestelmän johdonmukaisuuden suojaamiseksi”. Ks. asia C-385/00, de Groot, tuomio 12.12.2002 (Kok., s. I-11819, 108 kohta).

64 – Samoin kuin heille tulevaisuudessa Saksan lakisääteisestä eläkejärjestelmästä maksettavat suoritukset lähtökohtaisesti pienentyvät tämän järjestelmän uudistuksen takia.

VI Ratkaisuehdotus

108. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) toteaa, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY 39 artiklasta, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklasta, EY 18 artiklasta ja EY 12 artiklasta johtuvia velvoitteitaan, kun se on antanut ja pitänyt voimassa EStG:n 79–99 §:n täydentävää eläketurvaa koskevat säännökset, sikäli kuin näissä säännöksissä

   – evätään rajatyöntekijöiltä ja heidän aviopuolisoiltaan oikeus vanhuuseläkelisän saamiseen, jos he eivät ole yleisesti verovelvollisia kyseisessä jäsenvaltiossa

   – ei sallita, että rajatyöntekijät käyttävät vapaaehtoisen eläkevakuutuksensa tuettua pääomaa henkilökohtaiseen asuinkäyttöön tarkoitetun asunnon hankkimiseen tai rakentamiseen, ellei omaisuus sijaitse kyseisen jäsenvaltion alueella

– säädetään, että vanhuuseläkelisä on maksettava takaisin, kun yleinen verovelvollisuus päättyy kyseisessä jäsenvaltiossa;

2) velvoittaa Saksan liittotasavallan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.